

BEYİN FIRTINASI TEKNİĞİNİN TÜRK SOYLU ÖĞRENCİLERİN YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ

EFFECT OF BRAINSTORMING TECHNIQUE ON TURKISH ORIGINED STUDENTS WRITING SKILLS

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan YILMAZ

Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

Özet

İletişim teknolojilerinin geliştiği, her gün yeni bir teknolojinin insan hayatına girdiği modern dünyada nispeten format değişirse de yazma eylemi hâlâ güncelliğini korumaktadır. Bunda elbette yazmanın temel ifade araçlarının başında olmasının payı büyüktür. Bu araştırma, beyin fırtınası tekniğinin Türk soylu öğrencilerin yazma becerilerini etkileyip etkilemediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Deneysel modelin esas alındığı çalışmada, Ablay Han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi ile Kazak Millî Pedagoji Üniversitesi öğrencilerinden tesadüfi yollarla seçilmiş 24 kişilik bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışmaya veri sağlamak amacıyla öğrencilere yazma konuları içeren yönergeler verilmiş, devamında öğrencilerden her bir yönergeyle ilgili bir yazı yazmaları istenmiştir. Nihayetinde yazılar tamamlandıktan sonra bu kâğıtlar öğrencilerden alınmış, kelime, cümle ve paragraf düzeyinde analiz birimlerine ayrılmıştır. Ardından öğrencilerin her bir metinde kullandığı kelime, cümle ve paragraf birimleri sayılarak bir öğrencinin metin oluştururken kullandığı kelime, cümle ve paragraf sayılarının ayrı ayrı ortalaması alınmıştır. Bu işlemin devamında elde edilen sonuçlar, SPSS 15.0 programı vasıtasıyla incelenmiştir. Çalışma sonunda yazma öncesi birtakım teknikleri (beyin fırtınası tekniği) kullanarak öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmenin ve bu ekseninde onlara yazılı yazdırmanın daha fazla düşünce ile metni şekillendirmek noktasında öğrencilere katkı sağladığı görülmüştür. Öyle ki, yazma öncesinde beyin fırtınası tekniği ile yazı yazılacak konu hakkında fikir üreten öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilerden ortalama olarak 90 kelime, 11 cümle ve 3 paragraf daha fazla kullandıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beyin Fırtınası, Yazma Becerisi, Türk Soylu, Yöntem

Abstract

In the modern world where communication technologies improve and a new technology is introduced into man's life, writing still maintains its importance though in different forms. Writing has of course the biggest role in the ways of basic expressions. The present study is to reveal whether brainstorming technique has an effect on Turkish originated students writing expressions. In the study where experimental design was adopted, a study group of 24 randomly selected students from Ablaihan International Relations and World Languages University and Kazakh Abai National Pedagogical University was composed. In order to collect data for the study, students were given instructions including writing topics then each student was instructed to conduct

writing on each instruction. After writing was completed, data were collected and analyzed into words, sentence and paragraphs. Arithmetic means of words, sentences and paragraphs each student used in the texts were found separately. The results obtained were analyzed through SPSS 15.0 program. The results showed that using some technique (brainstorming) before writing prompting students prior knowledge and having them improve their writing skills in this sense contributed to the formation of the text with more thinking, so that before writing the students using brainstorming and making comments accordingly about the texts to be written used 90 words, 11 sentences and three paragraphs in average more than those in the control group.

Key Words: Brainstorming, Writing Skills, Turkish Originated Students, Method

GİRİŞ

İletişim teknolojilerinin geliştiği, her gün yeni bir teknolojinin insan hayatına girdiği modern dünyada nispeten format değiştirse de yazma eylemi hâlâ güncelliğini korumaktadır. Bunda elbette yazmanın temel ifade araçlarının başında olmasının payı büyüktür. Zaman zaman insanın dışavurumu, düşüncenin bir ürünü (Sever 1988,11), dili görsel ve tek boyutlu bir dizgeye aktarma eylemi (Vardar 1982, 60) ve sözcükleri yazıyla sunma sanatı (Mithat 1985, 15) şeklinde tanımlanan yazma eylemi “Duygu, düşünce, hayal ve izlenimleri dilin imkânlarından yararlanarak yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmak; yazmayı ifadede bir alışkanlığa dönüştürmek ve yazma yeteneğini daha da geliştirmek (Millî Eğitim Bakanlığı 2006, 7)” amaçlarına dönük olarak icra edilmektedir. Temelde kalıcılığın devamını sağlayan bu eylem (Ağca 1999, 61; Temizkan 2008, 49; Özbay 2002, 173) yazmanın önemini kavrama, sözcük dağarcığını zenginleştirme, dil ve düşünce arasında bağlantı kurma, bilimsel, eleştirel, doğru, tutarlı ve yaratıcı düşünme, hayal gücünü geliştirme, eleştirme, analiz kabiliyetini artırma, bilgiyi transfer etme ve zihnen olgunlaşma açılarından da oldukça önemlidir (Göğüş 1978, 235; Calp 2007, 215-216; Akyol 2006, 93; Rao 2007, 100; Smith 2005, ?).

Birey ve toplum için bu kadar önem arz eden yazma eylemi, doğasından kaynaklanan bir kısım nedenler yüzünden sıkıntılı bir süreçtir (Demir 2012, 344; İşeri ve Ünal 2010, 107; Baş ve Şahin 2013, 34; Ülper 2012, 122; Karatay 2011, 1031; Yalçın 2002, 25; Lienemann, Graham, Janssen ve Reid 2006, 66). Günümüzde öğrencilerin pek çoğu yazmaya karşı olumsuz tutum geliştirmekte ve yazma konusunda bu tutumun bir sonucu olarak başarısız olmaktadır (Ceran 2013, 1151). Kuşkusuz öğrencilerin yazı yazma konusunda başarısız olmalarının pek çok sebebi vardır (Arıcı 2008, 211; Küçük 2006, 182; Karakaya ve Ülper 2011, 704). Bu nedenlerin öne çıkanlarından biri de yöntem meselesidir. 21. yüzyılda bilginin ve bilgiye ulaşma yöntemlerinin devamlı değiştiği bir dönemde kimi öğretmenler on yıllar öncesinde kullanılan yöntemlerle eğitim ve öğretime devam etmektedir. Beceri alanları içinde belki de en klasik yöntemlerin kullanıldığı alan yazmadır. Nitekim bir atasözü ve özdeyişle “kompozisyon” yazdırma usulünün devam edişi de bunun göstergesidir (Göçer 2010a, 273; Dağtaş 2012, 848).

Şimdilerde bilindiği ve yakın yıllarda anlaşıldığı üzere yazma bir ürün değil, süreçtir (Karatay 2011, 1032; İnal 2006, 79). Daha da açık olarak ifade etmek gerekirse yazma tek bir aşaması olan bir eylem değil, öncesi ve sonrası düşünülmek üzere tanzim edilmesi gereken ve birden çok aşaması olan bir eylemdir (Oral 2008, 24; Maltepe 2006, 59; Cavkaytar 2010, 134; Myhill 2009, 48; Raimes 1983, 6). Süreç yaklaşımında yazı, düşüncenin ve dilin keşfedilmesi; yenilenip değiştirilmesi olarak görülür. Bu yaklaşımda, yazı yazmadan önce ve yazım esnasında ortaya çıkan farklı süreçlerle alt beceriler üstünde durulur ve stratejiler üretilir (Oral 2008, 24). Ürün merkezli yazma yaklaşımından farklı olarak, bu yaklaşımda yazma sırası ve sonrası kadar yazma öncesi de önemlidir (Coşkun 2009, 55).

Yazma öncesi süreç temelde öğrencinin yazı yazacağı konuyla ilgili bilgilerini harekete geçirme, onu bildiği bir konu hakkında yazmaya sevk etme periyodudur. Bu periyodun temel amacı bilgiyi düzenleme ve öğrencileri taslak yazma aşamasına hazırlamaktır (İnal 2006, 103; Erdoğan 2012, 13). Bu periyotta öğretmen resim ve fotoğraf kullanma, müzik dinletme, film parçaları seyrettirme, problem çözme aktivitesinde bulunma, gazete kupürlerinden ve ilanlardan faydalanma gibi değişik yöntemler kullanarak öğrencilerin yazmasını daha kolay hâle getirebilir (Güner 2004, 226-228). Bu sayılanların dışında öğretmen öğrenciyi yazmaya hazır hâle getirmek ve öğrencinin orijinal fikirler ortaya koymasına yardımcı olmak için beyin fırtınası (brainstorm) diğer bir adıyla buluş fırtınası (Demirel 2007, 105) tekniğini de kullanabilir.

Beyin fırtınası kişinin yaratıcı fikirleri öne çıkararak, zihnindekileri özgürce ortaya koyup fikir üretmesi biçiminde tanımlanabilir. Daha ayrıntılı biçimiyle ise beyin fırtınasını "Bir probleme çözüm aramak için herhangi bir konu hakkında, öğrencilerin düşüncelerini doğrudanlıştırma yapmadan, aklına ilk geldiği gibi söylemesi esasına dayanan ve orijinal fikirleri meydana getirmeyi amaçlayan bir öğretim tekniği (Ocak 2007, 255)" şeklinde tanımlamak mümkündür. Amerikalı reklam şirketi yöneticisi Alex Osborn tarafından 1930'larda geliştirilen bu yöntem, fikirleri özgürce ortaya koyduğu için giderek işlerlik ve yaygınlık kazanarak ticaret, siyaset, endüstri ve eğitim gibi başka alanlarda da kullanılmaya başlamıştır (Rawlinson 1995, 44; Jarwan 2005, ?).

Bu tekniğin amacı, farklı bakış açılarını ve düşünceleri geliştirmenin yanı sıra karar verme ve düşünce becerilerinin gelişimine yardımcı olmak, iletişim becerilerini geliştirmek ve güçlü kılmaktır (Al-khatib 2012, 31). Tekniğin hızlı ve ekonomik çözümler sunma, problemlere daha geniş bir açıdan bakabilme, karar alma süreçlerini kolaylaştırma, yeni fikirleri teşvik etme ve yenilikçi çözümler getirme, eğlenceli ve demokratik bir ortam sunma noktasında pek çok faydası vardır (Balackova ?, 41-42; Nakiboğlu 2003, 351; Al-khatib 2012, 31; Karaarslan 2010, 33; Yaman ve Karaarslan 2013, 1198). Buna mukabil tekniğin uygulanmasından kaynaklı bir kısım sınırlılıkları da vardır. İçe kapanık öğrencileri uygulamaya dahil edememe, bazı iyi önerilerin uygulama esnasında göz ardı edilmesi ve süreç esnasında her öğrenciyi ayrı ayrı değerlendirme şansının bulunmayışı bu sınırlılıklardan birkaçıdır (Rıza, 1990; Nakiboğlu, 2003, 343; 138; Ocak, 2007: 256).

Tekniğin uygulanması esnasında öğretmen, sınıfı sürekli güdüleyerek, zincirleme bir etki tepki bağı kurar ve tartışmayı canlı bir hava içinde sürdürmeye çalışır (Bilen, 2002, 165-166). Sınıf ortamındaki havayı dikkate alarak öğrencilerine rehber ve yardımcı olur. Bu teknikte öğretmen, istenilen öğrenme çıktılarına ulaşmak için dersi dikkatlice planlar ve aktif katılımcı olarak grup üyeleri ile tartışmaya girmekten kaçınır (Al-khatib 2012, 31).

Tekniğin faydalı olabilmesi adına, belirli kurallara riayet edilmesi şarttır. Bu noktada öncelikle sürece dâhil olan katılımcıların tespiti ve sayısı çok önemlidir. Oturuma katılanların sayısı fazla olursa katılımcıların bir kısmı konuşmaya fırsat bulamayacak, aksi biçimde az olursa fikir üretimi sekteye uğrayacaktır (Karaarslan 2010, 36). Beyin fırtınası tekniğine katılacak kişi sayısı ile ilgili bir standart olmamasına karşın bu noktada öne çıkan sayı, katılımcı sayısının on iki olması yönündedir. Sayı için alt ve üst sınırlar altı ila yirmi arasında değişmektedir (Kısa 2007, 47). Yine tekniğe katılacaklarla beraber tekniğin ne kadar zamanda gerçekleşeceği de önemli bir sorundur. Oturum süresi her ne kadar oturuma katılan kişi ve üretilen fikir sayısı ile paralel olsa da bu noktada Özözer (2004, 259)'in Osborn'dan aktardığına göre ideal bir beyin fırtınası toplantısı 30 dakika ile sınırlanmalıdır.

YÖNTEM

Çalışmanın amacı

Bu çalışma beyin fırtınası tekniğinin Türk soylu öğrencilerin yazma becerilerini etkileyip etkilemediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın modeli

Çalışmada sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Bu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Bu gruplardan biri deney, öteki ise kontrol grubudur. Her iki gruba da yalnızca sontest uygulanmıştır (Karasar 2010, 98). Çalışmada öntest kullanılmayışın sebebi, grupların yansız atama ile oluşturulmuş olmasının deney öncesi benzerliği sağladığı düşüncesidir.

Çalışma grubu

2013-2014 eğitim-öğretim yılında Abay Kazak Millî Pedagoji Üniversitesi (Abay Üniversitesi) ve Ablay Han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi (Ablay Han Üniversitesi) öğrencilerinden 3. sınıf seviyesinde yansız yollarla seçilmiş 24 öğrenci, çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışmanın deney grubunu Abay Üniversitesinde okuyan 12 öğrenci, kontrol grubunu ise Ablay Han Üniversitesinde okuyan 12 öğrenci oluşturmuştur. Deney grubundaki öğrencilere yazma çalışmaları yaptırılırken beyin fırtınası tekniğinden istifade edilmiş, kontrol grubundaki öğrencilere ise yazma çalışmaları yaptırılırken geleneksel yöntemler kullanılmıştır.

Veri toplama araçları

Çalışma için veri sağlamak amacıyla "*Kazakistan'ı tanıtınız.*", "*Üniversite kelimesinin size çağrıştırdıkları ile ilgili bir yazı kaleme alınınız.*", "*Tatil planlarınızı anlatınız.*", "*Teknoloji ve insan konulu bir yazı yazınız.*" ve "*Yabancı ülkede yaşamın nasıl olabileceğine ilişkin görüşlerinizi aktarınız.*" şeklinde öğrencilere yazma konuları içeren yönergeler verilmiş, ardından öğrencilerden her bir yönergeyle ilgili bir yazı yazmaları istenmiştir. Nihayetinde yazılar tamamlandıktan sonra bu kâğıtlar öğrencilerden alınarak incelenmiştir.

Uygulama süreci

Deney grubu için uygulama süreci

Beyin fırtınası tekniği ile deney grubundaki öğrencilere yazı yazdırılırken aşağıdaki aşamalar takip edilmiştir. Bu aşamalar ilgili literatürün taranması neticesinde belirlenmiştir (Gözütok 2004, 80-82; Özözer 2004, 257-258; Taşpınar 2005, 37; Balackova ?, 39-40; Rossiter ve Lilien 1994, 61).

- Oturuma katılanlara rahat edebilecekleri ve herkesin birbirini görebileceği "U" düzeni bir tartışma ortamı oluşturulmuştur.
- Oturum öncesinde beyin fırtınasının kuralları katılımcılara net olarak aktarılmış, oturumun amacı ve oturumda ele alınacak problemle ilgili katılımcılara bilgi verilmiştir.
- Katılımcılardan problemle ilgili fikir üretmeleri istenmiş, fikirlerin niteliğine bakılmaksızın bütün fikirler herkesin görebileceği şekilde tahtaya yazılmıştır.
- Fikir üretme esnasında katılımcıların birbirlerinin fikirleri hakkında değerlendirme yapmalarına müsaade edilmemiş, tekniğin ruhuna uygun olarak fikirlerin törpülenmesine izin verilmemiştir.
- Fikir üretimi bittiğinde oturum durdurulmuş, tahtadaki tüm fikirler değerlendirilerek benzer olanlar birleştirilmiştir.
- Kayıt altına alınan bu fikirler aradan iki gün geçtikten sonra yeniden değerlendirilmiş, bu değerlendirme neticesinde oluşan nihai tablodan hareketle öğrencilerden ilgili konularda yazı kaleme almaları istenmiştir.

Kontrol grubu için uygulama süreci

Kontrol grubundaki öğrencilere geleneksel yazma yaklaşımının bir neticesi olarak öncesinde öğretmen tarafından belirlenen yazma konuları verilmiş ve belirlenen süre içerisinde öğrencilerden bu yazma konuları ile ilgili bir metin oluşturmaları istenmiştir.

Verilerin analizi

Gerek deney grubu, gerekse kontrol grubu öğrencileri tarafından beş ayrı konuda yazılan 120 metin öğrencilerden toplanmış; bu metinler kelime, cümle ve paragraf düzeyinde analiz birimlerine ayrılmıştır. Ardından öğrencilerin her bir metinde kullandığı kelime, cümle ve paragraf birimleri sayılmış, bir öğrencinin metin oluştururken kullandığı kelime, cümle ve paragraf sayılarının ayrı ayrı ortalaması alınmıştır. Bu işlemin devamında elde edilen sonuçlar, SPSS 15.0 programı vasıtasıyla incelenmiştir. Çalışmada deney ve kontrol grupları arasında ilgili birimler noktasında fark olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ilişkili örneklem için t testi kullanılmıştır. İlişkili örneklem için t testi, ilişkili iki örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan (birbirinden) anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılmaktadır (Büyüköztürk 2011, 67).

BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu kısmında beyin fırtınası tekniğinin öğrencilerin yazma becerisi üzerinde etkili olup olmadığını görmek için kelime, cümle ve paragraf düzeyinde deney grubu ile kontrol grubu arasında karşılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 1: Paragraf Kullanımına İlişkin İlişkili Örneklem T Testi Sonuçları

Ölçüm	N	X	S	sd	t	p
Deney Grubu	12	5.00	1.20	11	4.45	.001
Kontrol Grubu	12	2.53	1.08			

Deney ve kontrol gruplarının paragraf kullanımına ilişkin ilişkili örneklem t testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1'deki veriler değerlendirildiğinde beyin fırtınası tekniği ile metin oluşturan öğrencilerin yazılarında daha fazla paragrafa başvurdukları görülmüştür. Kontrol grubundaki öğrenciler ortalama 2.5 paragrafta metin oluştururken, deney grubundaki öğrenciler bu sayının iki katı bir oranla metin oluşturmaktadır (X=5.00). Bu veriler beyin fırtınası tekniğinin metin oluştururken öğrencilerin daha fazla sayıda paragraf üretmeleri noktasında etkili olduğunu göstermiştir.

Tablo 2: Cümle Kullanımına İlişkin İlişkili Örneklem T Testi Sonuçları

Ölçüm	N	X	S	sd	t	p
Deney Grubu	12	26.33	5.82	11	4.21	.001
Kontrol Grubu	12	15.25	5.67			

Deney ve kontrol gruplarının cümle kullanımına ilişkin ilişkili örneklem t testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir. Tablo 2'ye bakıldığında yazı yazarken deney grubu öğrencilerinin kontrol grubundaki öğrencilerden daha fazla cümle kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Deney grubundaki öğrenciler ortalama 26 cümleyle yazı kaleme alırken, bu sayı kontrol grubunda 15'e düşmektedir. Bu bulgular beyin fırtınası tekniğinin metin oluşturma sürecinde kullanılabilecek etkili bir yöntem olduğunu, beyin fırtınası tekniği ile yazı yazan öğrencilerin daha fazla cümle kurduklarını gözler önüne sermektedir.

Tablo 3: Kelime Kullanımına İlişkin İlişkili Örneklem T Testi Sonuçları

Ölçüm	N	X	S	sd	t	p
Deney Grubu	12	222.50	52.33	11	3.27	.007
Kontrol Grubu	12	132.50	58.65			

Deney ve kontrol gruplarının cümle kullanımına ilişkin, ilişkili örneklem t testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Tablo 3'teki verilerden hareketle yazı yazarken deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilerden daha fazla kelime kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Deney grubundaki öğrenciler bir metinde ortalama 222 kelime kullanırken bu sayı kontrol grubunda önemli bir farkla 132'ye gerilemektedir. Tıpkı paragraf ve cümle kullanımında olduğu gibi metni daha fazla kelimeyle üretme noktasında da beyin fırtınası tekniğinin etkili olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Beyin fırtınası tekniği fikir üretimine dönük bir tekniktir. Yazı da fikir inşasına dönük bir eylem olduğu için bu tekniğin yazma sürecinde etkili ve verimli bir şekilde kullanılması oldukça önemlidir. Çalışmada elde edilen bulgular beyin fırtınası tekniğinin kelime, cümle ve paragraf üretmede faydalı bir teknik olduğunu göstermektedir. Nitekim öncesinde yapılan araştırmalar da beyin fırtınası tekniğinin yazma becerileri üzerinde ve düşünce üretiminde etkili olduğunu gözler önüne sermektedir (Karaarslan 2010, VI; Maghsoudi ve Haririran 2013, 60).

Bilindiği gibi kelime, cümle ve paragraflar metin oluştururken başvuru birer düşünce birimidir (Karatay 2007, 143; Göçer 2010b, 178; Gündoğan 1998, 5). Bir başka deyişle her kelime, her cümle ve her paragraf bir düşüncenin tezahürü olarak metinde yer edinmektedir. Bu yönüyle çok sayıda kelime, cümle ve paragraf kullanımı çok sayıda düşünce ile metni kurmak ve belli bir yazı kalitesini yakalamak manasına gelebilir. Her ne kadar niceliği artırmanın her zaman niteliği yakalamak manasına gelmeyeceği bilinse de bazen niceliğin niteliğe ulaşmada bir ön koşul olduğunu da burada göz önünde bulundurmak gerekir.

Bu çalışma için yazma öncesi birtakım teknikleri (beyin fırtınası tekniği) kullanarak öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek ve bu ekseninde onlara yazılar yazdırmak daha fazla düşünce ile metni şekillendirmek noktasında öğrencilere katkı sağlamıştır. Öyle ki, yazma öncesinde beyin fırtınası tekniği ile yazı yazılacak konu hakkında fikir üreten öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilerden ortalama olarak 90 kelime, 11 cümle ve 3 paragraf daha fazla kullandıkları görülmüştür. Benzer şekilde Yaman ve Karaarslan (2013, 1212)'ın yapmış oldukları çalışmada da beyin fırtınası tekniğinin fikir üretimine katkı yaptığı tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

1. Yazma çalışmalarında yazmanın bir süreç olduğu gerçeği göz ardı edilmemeli, metin oluştururken yazma öncesi çalışmalara gereken ağırlık verilmelidir.
2. Öğrencilerin bilmedikleri konularda yazamayacağı gerçeğinden hareketle yazma öncesinde beyin fırtınası gibi teknikler kullanılarak fikir üretimine dönük çalışmalar yapılmalıdır.
3. Yazma öncesinde beyin fırtınası tekniğinden istifade edilerek geliştirilen fikirler yine bu tekniğin ruhuna uygun olarak genişletilmeli ve yazma sürecinde öğrenciye bakış açısı kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AĞCA, H. (1999). Yazılı anlatım. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- AKYOL, H. (2006). Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- AI-KHATİB, B. A. (2012). The effect of using brainstorming strategy in developing creative problem solving skills among female students in princess Alia university college, *American International Journal of Contemporary Research*. 2/10. 29-38.

- ARICI, A.F. (2008). Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım hataları, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21/2. 209-220.
- BALACKOVA, H. ?. Brainstorming: Acreative problem solving method. Prague: Masaryk Institute of Advance Studies.
- BAŞ, G. ve ŞAHİN, C. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yazma eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Sakarya University Journal of Education*. 3/1. 32-42.
- BİLEN, M. (2002). Plandan uygulamaya öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- CALP, M. (2007). Özel öğretim alanı olarak Türkçe öğretimi. Konya: Eğitim Kitabevi.
- CAVKAYTAR, S. (2010). İlköğretimde yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yazma süreci modelinden yararlanma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3/10. 133-139.
- CERAN, D. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, *Turkish Studies*. 8/1. 1151-1169.
- COŞKUN, E. (2007). İlköğretimde Türkçe öğretimi. Kırkkılıç A. ve Akyol, H. Yazma becerisi içinde. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DAĞTAŞ, A. (2012). Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma tekniğinin öğrencilerin yazma becerilerine etkileri, *Turkish Studies*. 7/3. 845-869.
- DEMİR, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü, *Mustafa kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9/19. 343-357.
- DEMİREL, Ö. (2007). Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ERDOĞAN, Ö. (2012). Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatım becerisine ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- GÖÇER, A. (2010 a). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin süreç yaklaşımı ve metinsellik ölçütleri ekseninde değerlendirilmesi (Niğde üniversitesi örneği), *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 18/1. 271-290.
- GÖÇER, A. (2010 b). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3/12. 178-195.
- GÖĞÜŞ, B. (1978). Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi. Ankara: Gül Yayınevi.
- GÖZÜTOK, D. (2004). Öğretmenliği geliştiriyorum. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- GÜNDOĞAN, A. O. (1998). Dil-düşünce ve varlık ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları*. 1-6.
- GÜNER, G. (2004). Türkçe kompozisyon öğretiminde (ilköğretimin ikinci basamağı) yazma öncesinde yapılabilecek bazı etkinlikler, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 17, 225-230.
- İNAL, S. (2006). *Yabancı dil öğretimindeki hedeflerin gerçekleştirilmesinde "Clustering" yazılı anlatım tekniğinin öğrenci tutumu ve başarısı üzerindeki etkileri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- İŞERİ, K. ve ÜNAL, E. (2010). Yazma eğilimi ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*. 35/155. 104-117.
- JARWAN, F. (2005). Teaching thinking: Definition and applications. Amman: Dar Al-Fikir.
- KARAARSLAN, F. (2010). *Konuşma ve yazma eğitiminde beyin fırtınası tekniğinin etkililiği*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- KARAKAYA, İ. ve ÜLPER, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 11/2. 691-707.
- KARASAR, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- KARATAY, H. (2011). 4+ 1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin öğretmen adaylarının yazılı anlatım tutumlarını ve yazma becerilerini geliştirmeye etkisi, *Turkish Studies*. 6/3. 1029-1047.
- KISA, F. (2007). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde beyin fırtınası tekniğiyle kavram öğretiminin öğrencilerin akademik başarı düzeylerine etkisi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- KÜÇÜK, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmalarının sorularla yönlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 4/2. 181-198.
- LİENEMANN, T.O., GRAHAM, S. LEADER-JANSSEN, B. & REİD, R. (2006). Improving the writing performance of struggling second grade writers, *Journal of Special Education*. 40, 66-78.
- MAGHSOUDİ, M. ve HARİRİAN, J. (2013). The impact of brainstorming strategies Iranian EFL learners' writing skill regarding their social class status. *International Journal of Language and Linguistics*. 1/1. 60-67.
- MALTEPE, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım uygulamaları için bir seçenek: Yaratıcı yazma yaklaşımı, *Dil Dergisi*. 132. 56-66.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2006). İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MİTHAT, A. (1985).Yazı yazmak üzerine. *Türk Dili Dergisi*. 397. 15-20.
- MYHİLL, D. (2009). Children's patterns of composition and their reflections on their composing processes. *British Educational Research Journal*. 35/1. 47-64.
- NAKİBOĞLU, M. (2003). Kuramdan uygulamaya beyin fırtınası yöntemi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3/1. 341-353.
- OCAK, G. (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ORAL, G. (2008). Yine yazı yazıyoruz –okulda, işyerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları-. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- ÖZBAY, M. (2002). Yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi, *Prof. Dr. Sadık Tural Armağanı*. 172-187.
- ÖZÖZER, Y. (2004). Ne parlak fikir!. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- RAİMES, A. (1983). Techniques in teaching writing. Oxford: Oxford University Press.
- RAO, Z. (2007). Training in brainstorming and developing writing skills. *English Language Teachers Journal*, 61/2. 100-106.
- RAWLİNSON, J. G. (1995). Yaratıcı Düşünme ve Beyin Fırtınası. Çev. Osman Değirmen. İstanbul: Rota Yayın Tanıtım.
- RIZA, E.T. (1990). Eğitimde yöntemler teknolojisi. İzmir: Karınca Matbaacılık.
- ROSSİTER, J.R. ve LİLİEN, G. (1994). New "Brainstorming" principles. *Australian Journal of Management*. 19/1. 61-72.
- SEVER, S. (1988). Dil ve iletişim (Etkili yazılı ve sözlü anlatım), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 31/1. 51-66.
- SMİTH, H. (2005). The writing experment. Australia: Allenve Unwin.
- TAŞPINAR, M. (2005). Kuramdan uygulama öğretim ilke ve yöntemleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TEMİZKAN, M. (2008). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım çalışmalarını düzeltme ve değerlendirme durumları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9/3. 49-61.
- ÜLPER, H. (2012). Taslak metinlere öğretmenler tarafından sunulan geribildirim özellikleri, *Eğitim ve Bilim*. 37/165. 121-136.

- VARDAR, B. (1982). Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- YALÇIN, A. (2002). Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar. Ankara: Akçağ Yayınları.
- YAMAN, H. ve KARAARSLAN, F. (2013). Yazma becerisinin geliştirilmesinde beyin fırtınası tekniğinin etkililiği üzerine nitel bir araştırma, *Jasss*. 6/6. 1195-1223.